

İÇİNDEKİLER

- 2 Eğitim standardında değişiklik: mesleki gelişim
Çin Menkul Kıymetler Düzenleme Komisyonu BaFin ile mutabakat zaptı imzaladı
- 3 OECD, zararlı vergi uygulamalarını ele alma sürecini açıkladı (BEPS Eylem 5)
- 4 Türkiye Ekonomik İzleme Raporu, Aralık 2018: İstikrarı sağla
- 6 Dünya genelinde oranlar düşmesine rağmen, kurumlar vergisi önemli bir gelir kaynağı olmaya devam ediyor
- 7 Denetim kalitesinin desteklenmesinde denetim komiteleri için iyi uygulamalar konulu IOSCO raporu
- 8 G20 ülkelerinde en büyük kaygı vergi şeffaflığı, karışıklık, eşitsizlik ve yolsuzluk
- 9 Avrupa kıtasında finansal olmayan bilginin raporlanması
- 10 Finans alanındaki meslekler teknoloji konusunda güncel değil

Denetim firmaları ve denetimin kalite yönetimi konusunda küresel bir istişare başlatıldı

Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB) kalite yönetimine ilişkin üç birbiri ile bağlantılı standardı 1 Temmuz 2019 tarihine kadar kamuoyunun görüşüne açmıştır. Muhasebe meslek firmalarının, denetimler, incelemeler ve diğer güvence ve ilgili hizmetler sözleşmeleri için kaliteyi nasıl yöneteceklerine dair öneriler önemli değişiklikleri beraberinde getirecektir.

Önerilen standartlar, muhasebe ve denetim firmalarında muhasebe mesleğinin kalitesinin temelini oluşturan etkin kalite yönetimine yönelik yeni bir proaktif risk tabanlı yaklaşımı içermektedir. Bu yeni yaklaşım, standartların ölçeklendirilebilirliklerini arttıracaktır. Çünkü firmanın niteliği ve koşulları ve yaptıkları işe göre düzenlenebilen bir sistemi desteklemektedir.

IAASB önerileri, aşağıdakiler aracılığıyla firmanın iş kalitesini arttırmayı hedeflemektedir:

- Teknolojinin etkisi, networkler ve dış hizmet sağlayıcıların kullanımının ele alınması dahil gelişen ve giderek karmaşıkla-

şan bir çevre için standartların modernleştirilmesi.

- Firma liderlik sorumlulukları ve hesap verilebilirliğin artırılması ve firma yönetişiminin iyileştirilmesi.
- Kalite yönetim sistemlerinin daha sıkı izlenmesi ve eksikliklerin giderilmesi;
- Denetim liderliği ve denetim kalitesi için denetim firması ortağının sorumluluklarının artırılması ve
- Denetim işinin seçilmesi, belgelendirilmesi ve uygulanması dahil denetim işinin kalite incelemelerinde sağlamlığın ele alınması.

Firmaların kaliteyi nasıl yöneteceklerini bilmeleri için değişiklikler ve ihtiyaçların önemi göz önünde bulundurularak, IAASB, örnekler ve sıkça sorulan sorular gibi taslak rehberler ve araçlar geliştirdi.

Bu materyaller firmaların farklı koşullarda mesleki faaliyetlerini nasıl uygulayacakları dahil tüm önerileri daha iyi anlamalarına yardımcı olacaktır.

Devamı 5. Sayfada

Eğitim standardında değişiklik: mesleki gelişim

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IAESB), Uluslararası Eğitim Standardı (IES) 7, Sürekli Mesleki Gelişim revize halini yayınladı. Bu standart, muhasebe meslek örgütlerinin sürekli mesleki gelişim sistemlerini nasıl ölçümleyeceği, izleyeceği ve uygulayacağına ilişkin ilke ve kuralları açıklamaktadır. IES 7 (Revize), muhasebe meslek mensuplarının görevlerini yerine getirirken mesleki yetkinliklerini geliştirmek ve sürdürmek zorunda olduklarını vurgulamaktadır.

IAESB Başkanı, Anne-Marie Vitale, “Yeni ve gelişmekte olan teknolojilerin dönüştürücü etkisi, değişen iş modelleri ve faaliyette olduğumuz dinamik çevre, küresel muhasebe mesleğine ilişkin yeni talepler doğurmaktadır. Sürekli mesleki gelişimin temeli, muhasebe meslek mensuplarının müşterilerine yüksek kalitede hizmet sağlayabilmeleri için öğrenme ve gelişime odaklanma ve ileriye taşımadır. Bu revizyonlar, muhasebe meslek mensubunun tutarlılığı, kalitesi ve uygunluğunu arttırmalarına yardımcı olacaktır” dedi.

Revize IES 7, minimum saat sayısına odaklanmaktan çok muhasebe meslek mensuplarının görev ve sorumlulukları için gereken öğrenme ve gelişime daha fazla vurgu yapmaktadır. Önemli revizyonlar şunlardır:

- Muhasebe meslek mensuplarının uygun bulunan sürekli mesleki gelişimi (SMG) kayıt altına almaları gerektiği,

- Muhasebe meslek mensuplarının yetkinliklerini göstermeleri gereken çıktı-esaslı ölçümleme yaklaşımının açıklığa kavuşturulması,
- Muhasebe meslek mensuplarının belirlenen tutarda öğrenme ve gelişimi tamamlayarak mesleki yetkinliklerini göstermeleri gereken girdi-esaslı ölçümleme yaklaşımının açıklığa kavuşturulması,
- Muhasebe meslek mensuplarının ilgili gelişimi tanımlamaları, tamamlamaları ve kayıt altına almalarına yardımcı olacak ör-

nek bir yapı ve rehberlik sağlamak için bir SMG çerçevesi kullanımına teşvik edilmesi,

- Uyumu arttıracak ilgili doğrulanabilir kanıt örnekleri ile SMG ölçümleme yaklaşımlarının sağlanması.

Yeni standart ile birlikte yayınlanan materyaller, muhasebe meslek örgütlerinin kuralları anlamalarına, uygulamalarına ve eğitim kurumları, işverenler, düzenleyiciler ve kamu otoriteleri dahil tüm paydaşları desteklemelerine yardımcı olacaktır. IES 7 (Revize) 1 Ocak 2020 yılında yürürlüğe girecektir.

Çin Menkul Kıymetler Düzenleme Komisyonu BaFin ile mutabakat zaptı imzaladı

18 Ocak 2019 tarihinde Pekin’de Çin Başbakan Yardımcısı Liu He ve Almanya Finans Bakanı Olaf Scholz’ın katılımıyla, Çin Menkul Kıymetler Düzenleme Komisyonu (CSRC) ve Alman Bankalar Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BaFin) iki düzenleyici arasında ikili ilişkilerin yeni bir aşamasını gösteren 2. Çin-Alman üst düzey finansal diyalog esnasında menkul kıymetler ve vade-li işlemler düzenleyici ilişkilere ilişkin mutabakat zaptı (MOU) imzaladı.

Son yıllarda, CSRC, Avrupa sermaye piyasalarındaki yüksek kaliteli Çinli işletmelerin finansmanını kolaylaştırmak amacıyla D-grubu hissesi piyasasını baş-

latmak için China Europe International Exchange AG’ye (CEI-NEX) aktif olarak destek veriyor. Bu MOU’nun imzalanması 1998 yılında CSRC ve BAW arasında imzalanan ilk MOU’nun bir güncellemesiydi ve hem CSRC hem de BaFin için, sınır ötesi menkul kıymetler ve türev ürünler üzerindeki D-grubu hissesi ihracı ve listelenmesi ve denetimine ilişkin denetleyici koordinasyona özel ilgi ile ikili düzenleyici iş birliğini sürdürmeleri büyük önem taşıyacaktır. Şu ana kadar, CSRC, 63 ülke ve bölgeden düzenleyiciler ile sınır-ötesi düzenleme ve uygulama birliği mekanizmaları oluşturdu.

OECD, zararlı vergi uygulamalarını ele alma sürecini açıkladı (BEPS Eylem 5)

OECD, *Zararlı Vergi Uygulamaları- Tercihli Vergi Rejimleri Konusunda 2018 İlerleme Raporu*, isimli yeni yayını yayınladı. Bu yayın, zararlı vergi uygulamaları standardına uyma taahhüdünde bulunan ülkelerin mevcut durumunu gösteren bilgiler içermektedir.

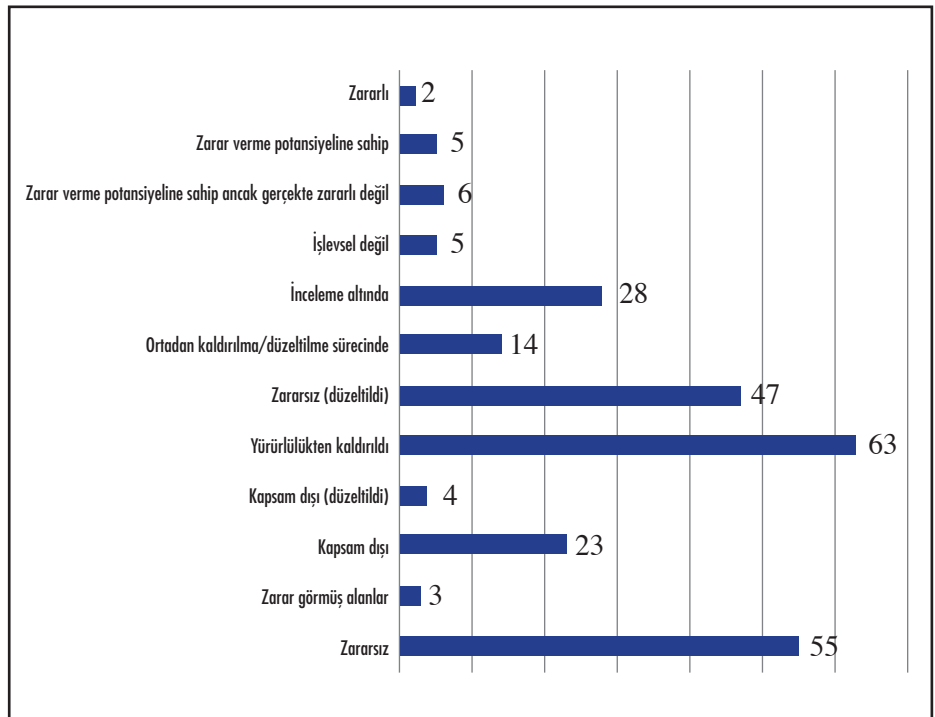
Tercihli vergi rejimleri değerlendirmesi, OECD / G20 BEPS Projesi'ne göre 5 Numaralı Eylemin sürekli uygulanmasının bir parçasıdır. Bu değerlendirmeler, bu kapsamda yürütülen çalışmalar çerçevesinde oluşan Inclusive Framework çatısı, 120'den fazla ülkenin oluşturduğu Zararlı Vergi Uygulamaları Forumu (FHTP) tarafından yürütülmektedir. FHTP tarafından yapılan en son değerlendirmeler aşağıdakiler dahil 57 vergi rejimine ilişkin yeni sonuçlar ortaya çıkardı.

- Vergi rejimini kaldırma veya değiştirmeye yönelik yasal değişiklikler yapacağına dair taahhütte bulunan ülkelerde 44 vergi rejimi (Antigua ve Barbuda, Barbados, Belize, Botswana, Kosta Rika, Curaçao, Fransa, Ürdün, Makao (Çin), Malezya, Panama, Saint Lucia, Saint Vincent ve Grenadinler, Seyşeller, İspanya, Tayland ve Uruguay).
- Sonuç olarak, 2015 BEPS 5 numaralı Eylem raporunda belirlenen tüm IP rejimleri şu an “zararlı değildir” ve Fransa ve İspanya tarafından geçirilen son yasal değişikliklerin akabinde nexus yaklaşımı ile uyumludur.

- Üç yeni veya yenilecek rejim “zararsız” olarak bulundu çünkü, onlar özellikle 5 numaralı Eylem standardını karşılamak için tasarlanmışlardı (Barbados, Curaçao ve Panama).
- Diğer dört rejimin kapsam dışı olduğu veya işlevsel olmadığı tespit edildi (Malezya, Seyşeller ve Tayland'ın iki rejimi) ve bir rejimi kaldırmak veya değiştirmek için yasal değişiklikler yapmak için iki taahhüt daha verildi (Malezya ve Trinidad & Tobago).
- Bir rejimin zarar verme potansiyeline sahip olduğu, ancak aslında zararlı olmadığı tespit edildi (Montserrat).
- Üç rejim potansiyel olarak zararlı bulunmuştur (Tayland).

FHTP, BEPS Projesi'nin başlamasından günümüze kadar 255 rejimi gözden geçirmiştir ve 5 Numaralı Eylem rejimini inceleme sürecinin kümülatif görüntüsü aşağıdaki şekilde sunulmuştur.

Rapor ayrıca, tercihli vergi rejimlerinin değerlendirilmesinde kullanılan kriterlerin ve rehberlerin güncellenmesi ve önemli faaliyetler faktörünün uygulanmasının devam etmesini veya ya hiç ya da yalnızca nakdi vergi alanlarında önemli faaliyetlerin uygulanmasının sürdürülmesi dahil, FHTP çerçevesine yapılacak revizyonlar veya ilavelerin değerlendirilmesi için 5. Eylem yetkisini sunmaktadır. Raporun sonuç bölümünde, zararlı vergi uygulamalarını ele almaya devam ederken FHTP'nin gelecekteki adımlarından da bahsedilmiştir.

Türkiye Ekonomik İzleme Raporu: İstikrarı sağla

Mevcut Durum Değerlendirmesi

2018 yılının yarısı, Türkiye’de, mevcut makro-ekonomik dengesizlikler ve Dış çevre ile artan siyasi gerilimlerden kaynaklanan yoğun piyasa dalgalanması ve artan ekonomik baskı dönemi idi. İç ekonomik dengesizliklerin güçlenmesi ve daha zorlu bir dış çevrenin bir araya gelmesi, yatırımcıların Türk varlıkları konusunda güveninin azalmasına ve 2018 yılının ikinci çeyreğinde Türkiye’ye sermaye akışında keskin bir yavaşlamaya neden oldu. Bu teknik olarak ani bir durma noktasına gelme de Türkiye birikmiş makro dengesizlikleri (yüksek cari işlemler açığı, yüksek enflasyon, aşırı ısınma ekonomisi) ve algılanan politika zayıflıklarından dolayı Türkiye EMDE ülkelerinden (Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ekonomiler) uzaklaşma konusunda özellikle olumsuz yönde etkilendi.

Türkiye’deki piyasa oynaklığı Ağustos’taki türbülansın bu yana azaldı, ancak ekonomik durum kırılmalı olmaya devam ediyor. Türkiye’nin geniş çaptaki durumu, piyasalardaki gerginlikler ve dış parasal daralmalar sebebiyle zayıf düştü. 2018 yılı yaz dönemindeki durumlar, zaten yüksek düzeylerde olan enflasyonda keskin bir hızlanma dahil reel sektörde önemli etkilere yol açtı. Tüketici ve üretici fiyat enflasyonu arasındaki fark, temmuz ayından bu yana önemli ölçüde genişledi ve bu durum, tedarikçilerin artan talep nedeniyle fiyat artışlarını tüketicilere verememe konusundaki yetersizliğini yansıtıyor. Yavaşlayan taleple birlikte yüksek üretim maliyetleri, arz-yönlü dü-

zeltmelere yol açmıştır. Arz yönlü göstergeler, üretim daha keskin bir şekilde düşüş gösterdiği zaman, 2018 2. çeyreği ve 3. çeyreğindeki düzeltmelerin, Türkiye’deki son büyük durgunluk ile kıyaslandığında daha aşamalıdır. 2008- 2009 yıllarında hem iç hem de dış talep düşmüştü. 2018 yılında, İstihdam ve ciro rakamları, döviz kuru amortismanının dış rekabeti arttırması sebebiyle, ticaret yapılabilir sektörler için doğru bir dengelemeyi işaret ediyor. Diğer taraftan, ticarete elverişsiz sektörler, özellikle inşaat ve enerji, oldukça savunmasızdır.

Arz yönlü düzeltmeler, kur riskleri dahil olmak üzere artan şirket borçları ile birlikte şirketlerin mali durumunu ve likidite ile ilgili endişeleri arttırmıştır Türkiye’de borsaya kote şirketlerin bilançolarının analizi, diğer EMDE’lere göre bile, 2018 2. Çeyrek ve 3. çeyrek döneminde finansal kaldıraçta hızlı bir artışa işaret ediyor. Buna ek olarak, 2018 yılının üçüncü çeyreğinden itibaren şirketler, borç hizmet kapasitesindeki baskı da dahil olmak üzere artan likidite baskılarına maruz kaldılar. Yukarıdakilerin bir araya gelmesi, risk altındaki borçların payıyla ölçülen kurumsal güvenlik açıklarında genel bir artışa yol açmıştır. Enerji, telekomünikasyon ve gayrimenkul yatırım ortaklığı şirketleri en çok baskı altında olan şirketlerdir. Finansal sıkıntıya ilişkin ortak ölçüt, 2018’de borsaya kote finansal olmayan şirketlerin genel finansal koşullarında bir bozulma olduğunu gösteriyor.

Finansal sektör, yeterli tamponlar ile son türbülans dönemine girmesi-

ne rağmen, reel sektördeki gelişmeler ve sıkı uluslararası finans sebebiyle mali çatlaklar ortaya çıkmaya başladı. Vade ve kur uyumsuzlukları dahil yapısal dengesizlikler devam etmektedir ve Türk bankalarını dış piyasa oynaklık risklerine maruz bırakmaktadır. Bugüne kadar bankalar, Merkez Bankası likidite enjeksiyonu ve dış kredilere erişimin devam etmesi sayesinde likidite baskılarını azaltabildi. Ancak, giderek büyüyen zorluk, bildiğimiz batık kredilerin ötesine geçen varlık kalitesindeki kalite kaybıdır. Batık krediler, ödenmemiş kredilerin yüzde 3,7’si civarındayken, donuk (arızalı) krediler yüzde 13’e yakındır.

Mali politika, ekonomik durgunluğu kısmen hafifletmeye yardımcı olacak otomatik dengeleyiciler ile biraz da olsa genişletildi. İlk göstergeler, 2018 yılı sonunda sosyal sigorta harcamalarının artacağı yönündeydi çünkü çok sayıda kişi işsizlik sigortası almaya hak kazanmıştı. Mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı, 2018 yılının 2. çeyreğinde %10,7’den %11,2’ye yükseldi.

Geleceğe Bakış

İç ve dış kırılmalıklar göz önüne alındığında, ekonomik görünüm normalde olduğundan daha yüksek seviyede belirsizliklerle karşı karşıyadır. Büyüme hızının 2019 yılında yavaşlayarak yüzde 1,6 ile son on yılın en düşük seviyesine ineceği, sonrasında ise orta vadede kademeli bir şekilde toparlanacağı tahmin edilmektedir. 2019 yılında özel sektör iç talebinin sert bir şekilde düşmesi, ancak kamu tüketimi ➡➡

ve dış talebin bunu kısmen dengelemesi beklenmektedir. Çoğu analist, 2019 için %-0.1'lik bir fikir birliği ile daha net bir düzeltme öngörmektedir (Consensus Economics Inc., Kasım 2018). Oldukça yüksek bir bütçe açığı beklenirken, yatırımlara ilişkin sözleşme yapılacağı da öngörülmektedir. Parasal sıkılaştırma ve Yeni Ekonomik Programda (YEP) yer alan taahhütler önemli politika düzeltmelerine işaret etmektedir, ancak bu konuda ortaya çıkacak belirsizlikler veya herhangi bir adım atılmaması ekonomiyi daha da güç bir duruma sürükleyebilir. Özel sektörün planlı bir şekilde borçlarını hafifletme sürecinde ilerleme kaydetmemesi, ekonomideki durumun daha da kötüleşmesine zemin hazırlayabilir.

Öngörülen ekonomik yavaşlama, hanehalkları için çeşitli sıkıntılar ortaya çıkartmaktadır. Gıda enflasyonu, bir yıl öncesine göre yüzde 30'a yakın yükselişe geçmiştir. Bu zengin kesimden çok fakir kesime olumsuz etki eder. Yoksulluk oranı bu fiyat artışlarına karşı çok hassastır, ancak net etki nominal ücret veya gelir artışı ile dengelenebilir. Hanehalkı borcu da net finansal öz kaynak da çoğu hane için önemli baskı faktörü olması beklenmemektedir. 2019 yılı başlarında asgari ücret ayarlaması ve devlet istihdamı destek programları, reel ücretlerde düşüşe neden olabilir, ancak genel görünüm hem ücretlerin hem de istihdamın düşüşte olacağını göstermektedir. İşsizlik oranının önümüzdeki üç yıl içinde tahmini istihdam esneklikleri ve sektörel büyüme tahminlerine dayanarak artması bekleniyor. Büyüme kaynaklı yoksulluğun azaltılmasının başlangıçta yavaşlaması beklenmektedir ve aşağı yönlü risklerin gerçekleşmesi

durumunda daha yüksek bir yoksulluk riski vardır.

Yetkililerin Eylül ayında yayınlanan Yeni Ekonomik Programı, makro istikrarın kademeli olarak geri kazanılması için iyi bir temel sunuyor. 2019'da politika yapımcılar için büyük bir zorluk olduğu için bu özellikle önemlidir, çünkü yüksek işsizlik oranı ile yüksek enflasyonun birleşimi stagflasyon beklentisidir.

YEP oluşturulurken, tutarlı bir ekonomik politikalar paketi Türk ekonomisi için düzgün yol alan bir iyileştirme sağlayabilir. Enflasyon hedeflerin yukarısında seyrederken ve enflasyon beklentileri yükselmişken para politikası sıkı tutulmalıdır. Destekleyici maliye politikasıyla eşgüdümlü olarak, sıkı bir para politikasına ve hem özel sektörün kademeli borç hafifletme sürecini destekleyen hem de banka-

cılık sektöründe finansal risk izleme ve yönetim sistemini güçlendiren bir finansal sektör politikasına ihtiyaç duyulacaktır. Şirket borçları için güçlü bir yeniden yapılandırma çerçevesi, borçları hafifletme sürecinin desteklenmesinde kritik öneme sahiptir. Böyle bir çerçevenin olmaması, ekonomide planlı bir yeniden dengeleme sürecini riske atıp sert bir iniş yol açma potansiyeline sahiptir. Otomatik dengeleyiciler ve hane halkı için temel desteğe yol açan yukarı yönde mali ayarlama, kademeli bir mali düzenleme için zemin hazırlanırken, ekonominin önümüzdeki dönemde zorlukların üstesinden gelmesine yardımcı olacaktır. Böyle bir ekonomik ve maliye politikaları paketinin açık bir şekilde iletilmesi, kısa vadeli bir mücadelenin daha uzun vadeli bir sorun haline gelmesini önlemede çok önemlidir.

Denetim firmaları ve denetimin kalite yönetimi konusunda küresel bir istişare başlatıldı

1. Sayfada Devam

Görüşe Açık Taslaklar

- Genel Açıklayıcı Bildiri, *Denetimin Kalitesine Yönelik İncelemeler Dahil Denetim Firması ve Denetim Düzeyinde IAASB'nin Kalite Yönetimi Konusunda Görüşe Açık Taslakları*
- Uluslararası Kalite Yönetim Standardı 1- Önerilen, *Finansal Tabloların Denetimleri veya İncelemeleri ya da Diğer Güvence veya İlgili Hizmet*

Sözleşmelerini Uygulayan Firmalar için Kalite Yönetimi (Eski ISQC 1)

- Uluslararası Kalite Yönetim Standardı 2- Önerilen, *Hizmet Kalite İncelemeleri*
- Önerilen Uluslararası Denetim Standardı 220 (Revize), *Finansal Tabloların Denetimi için Kalite Yönetimi*

Görüşe açık taslaklara yorumda bulunmak için son tarih 1 Temmuz 2019'dur.

Dünya genelinde oranlar düşmesine rağmen, kurumlar vergisi önemli bir gelir kaynağı olmaya devam ediyor

OECD'nin yeni raporuna göre, dünya genelinde geçmiş 20 yıl boyunca kurumlar vergisi oranında düşüş yönünde bir eğilim olmasına rağmen, şirketler tarafından ödenen vergiler, devletler için hala önemli bir gelir kaynağı olmaya devam ediyor.

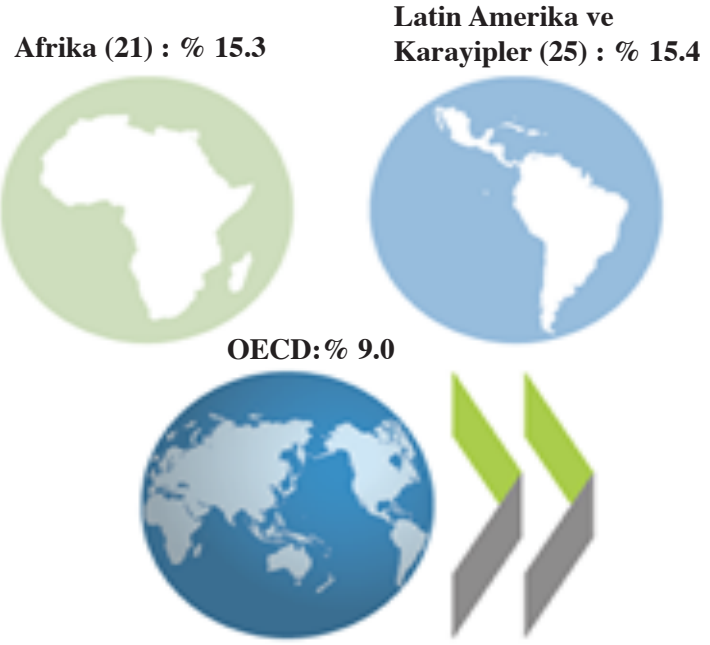
Yeni OECD raporu ve veri tabanı, ***Kurumsal Vergi İstatistikleri***, dört temel veri kategorisine ilişkin dünya genelinden 100 ülkeden alınan uluslararası ölçekte karşılaştırılabilir istatistikleri ve analizi ortaya koymaktadır: kurumlar vergisi gelirleri, yasal kurumlar vergisi oranları, efektif vergi oranları ve inovasyona yönelik vergi teşvikleri.

Yeni OECD analizi, kurumlar vergisinin küresel düzeyde devletler için önemli bir gelir vergisi kaynağı olmaya devam ettiğini ortaya koymaktadır. 2016 yılında, kurumlar vergisi gelirleri, veri sağlayan 88 ülkenin toplam vergi gelirlerinin ortalama %13,3'ünü oluşturmuştur. Bu rakam 2000 yılında %12'li oranlardan artış göstermiştir.

OECD'deki %9'luk oran ile karşılaştırıldığında, Afrika'da toplam gelir vergisinin ortalama %15,3'ünü ve Latin Amerika ve Karayip bölgesinde ise ortalama %15,4'ü oluşturarak, kurumlar vergisi geliştirmekte olan ülkelerde oldukça önemlidir.

Kurumlar vergisi gelirleri, aynı zamanda GSYH'nin bir yüzdesi olarak değerlendirildiğinde, veri tabanında bahsi geçen ülkelerde 2000 yılında GSYİH'nin %2,7'sinden

Özellikle geliştirmekte olan ekonomilerde kurumlar vergisi gelirleri oldukça önemlidir

2016 yılında %3,0'a yükseldiği görülmektedir.

Yeni OECD analizi, geçmiş yirmi yıl boyunca yasal kurumlar vergisi oranında net bir düşüş eğilimini (şirketler için en yüksek kurumlar vergisi oranı) göstermektedir. Veri tabanı, ortalama müşterek (merkezi ve merkeze yakın hükümet) yasal vergi oranının 2000 yılında %28,6 iken 2016 yılında %21,4'e düştüğünü göstermektedir. Veri tabanında veri oranı verisi bulunan 94 ülkenin %60'ından daha fazlası, 2018 yılında ülkelerin %20'inden azına kıyasla, 2000 yılında %30'dan daha fazla veya eş değer bir yasal vergi oranına sahipti.

2000 ve 2018 yılları arasındaki yasal kurumlar vergisi oranları karşılaştırıldığında, 2018 yılında 12 ülke aynı vergi oranına sahipken, 76 ülke daha düşük bir vergi ora-

nına sahipti. Bunların yalnızca 6 tanesinin vergi oranlarında bir yükseliş oldu. 2018 yılında, 12 ülkede kurumlar vergisi rejimi yoktu veya kurumlar vergisi oranı sıfırdı.

OECD analizi, yasal kurumlar vergisi gelirlerinin birçok etkenden etkilendiğini ve bu sebeple en yüksek kurumlar vergisi oranına odaklanmanın yanıltıcı olabileceğini vurguladı. Örneğin, devletler, şirketlerin özellikleri ve gelirlerine bağlı olarak geçerli vergi oranları ile birlikte birden fazla vergi oranına sahip olabiliyorlar. Yerleşik veya yerleşik olmadıkları durumlara bağlı olarak şirketler için farklı vergi oranları uygulanabiliyorken, küçük ve orta büyüklükteki işletmelere kademeli oran yapıları veya farklı rejimler de uygulanabilir. Bazı ülkeler belirli iş kollarına farklı vergi oranları uyguluyorken, bazıları farklı →→→

oranlarda elde edilen ve dağıtılan kazançlardan vergi alıyor. Özel veya belirlenmiş ekonomik bölgelerde faaliyet gösteren firmalar için daha düşük vergi oranları vardır ve imtiyazlı vergi rejimleri bazı iş kollarına veya gelir türlerine daha düşük oranlar sunmaktadır.

Kurumlar verisini etkileyen bir diğer faktör, kurumlar vergisi matrahının tanımlanmasıdır. OECD Kurumlar Vergisi İstatistikleri Veri Tabanı, kurumlar vergisi matrahının standart unsurlarının, şirket öz kaynak ödenekleri gibi mali amortisman ve çeşitli ilgili hükümlerin etkileri dahil mükelleflerin karşılaştığı efektif vergi oranlarını na-

sıl azalttığını değerlendirmektedir. Bu hükümleri dikkate aldığımızda, veri tabı gösteriyor ki, veri tabanında analiz edilen 74 ülkede 2017 yılında gözlemlenen ortalama 1,1 puanlık bir azalma ile **“İleriye dönük” efektif vergi oranları**, genellikle yasal vergi oranlarından daha düşüktür. Örneğin, araştırma ve geliştirme giderleri ve entelektüel sermaye geliri için hedeflenen vergi teşvikleri genelde belirli faaliyetler için kurumlar vergisi yükünü azaltmak için kullanılır.

Bu yeni yayın, kurumlar vergisi politikası çalışmasına ilişkin yardımcı olmayı ve OECD/G20 Matrah Aşındırma ve Kar Aktarımına

(BEPS) göre, analiz edilecek istatistiksel bilginin kalitesi ve çeşitliliğini genişletmeyi hedeflemektedir. 2015 yılında OECD, matrah aşındırma ve kar aktarımının kurumlar vergisi matrahında önemli bir etkiye sahip olduğunu, BEPS'ten hükümetlere olan gelir zararlarının 100-240 milyar ABD Doları (2014 rakamı) aralığında olduğu tahmin ederek ve bunun da kurumlar vergisi gelirlerinin %4-10'unu oluşturduğunu bildirdi.

Her yıl güncellenecek olan yeni veri tabanı ile BEPS'in ölçümü ve izlenmesini iyileştirilmesi hedeflenmektedir.

Denetim kalitesinin desteklenmesinde denetim komiteleri için iyi uygulamalar konulu IOSCO Raporu

IOSCO, “Denetim Kalitesinin Desteklenmesinde Denetim Komiteleri İçin İyi Uygulamalar Raporu” isimli bir rapor yayınladı ve bu rapor ile denetimin kalitesini destekleme ve arttırmada denetim komitelerine yardımcı olmak hedeflenmiştir.

Raporun tamamı için tıklayınız: <http://www.iosco.org/library/publications/pdfs/IOSCOPD618.pdf>

Bu rapor, bağımsız denetimin kalitesini destekleme ve arttırmada borsaya kote şirketlerin denetim komitelerinin rolü ile ilgilidir. Denetim komitelerinin özellikleri ve denetim komitelerinin finansal raporlamaya ilişkin rolü yalnızca denetimin kalitesi ile ilgili olduğu ölçüde ele alınmıştır. Bu iki alan, bu raporun odak noktası değildir ve bu alanlar ile ilgili denetim komiteleri için kapsamlı bir iyi uygulama listesi sağlanması hedeflenmemiştir. Ayrıca bu rapor, denetim komitele-

rinin iç denetim fonksiyonuna ilişkin görevi gibi başka konuları da kapsamı hedeflenmemiştir. Aksi belirtilmedikçe, bu rapordaki “denetim” bağımsız denetim anlamına gelir.

Bu rapor, bağımsız denetimin kalitesini desteklemede borsaya kote şirketlerin denetim komiteleri için iyi uygulamalar konusunda IOSCO'nun görüşlerini ortaya koymaktadır. Bağımsız bir denetim ile desteklenmiş olan bir şirketin finansal raporunun kalitesi piyasa güveni ve bilgili yatırımcılar ve sermaye piyasalarının etkin işleyişi için önemlidir. Denetim kalitesi, şirket tarafından uygun şekilde desteklenen etkin ve bağımsız bir denetim işlevi ile ilgili olduğundan denetim komitesi finansal raporun kalitesinde önemli bir role sahiptir. Denetçi denetimin kalitesinden öncelikli sorumluyken, denetim komitesi dene-

timin kalitesini arttırmalı ve desteklemelidir ve böylece borsaya kote şirketlerin finansal raporlarındaki bilginin kalitesinde daha fazla güvene katkı sağlarlar. İyi uygulamalar raporu, denetimin kalitesini arttırabileceği ve destekleyebileceği yolları değerlendirmeleri hususunda denetim komitelerine yardımcı olabilir. Denetim düzenleyicilerinin bulguları, örneğin, Uluslararası Bağımsız Denetim Düzenleyicileri Forumu (IFIAR) tarafından raporlandığı gibi, denetimin kalitesini ve denetimin uygulanmasına ilişkin tutarlılığı iyileştirme konusundaki ihtiyaçtan bahseder. Ayrıca, Ayrı ülke içerisinde ve ülkeler genelinde denetim komitelerinin uygulamaları, denetim komitelerinin sorumluluklarını yerine getirme konusundaki tutarlılık eksikliği sebebiyle borsaya kote bir şirketten diğerine değişiklik gösterebilir.

G20 ülkelerinde en büyük kaygı vergi şeffaflığı, karışıklık, eşitsizlik ve yolsuzluk

ACCA (the Association of Chartered Certified Accountants), CA ANZ ve IFAC (Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu) tarafından hazırlanan Vergi Konusunda G20 Ülkeleri Kamu Güveni konulu çalışma, politikacılar ve Sivil Toplum Kuruluşlarında (STK) vergi sistemleri söz konusu olduğunda halk arasında yüksek düzeyde bir güvensizlik olduğunu ortaya koydu.

Hazırlanan bu rapor muhasebe meslek mensupları ve avukatlar gibi mesleklerde kamu güveninin karşılaştırıldığında yüksek düzeyde olduğunu gösterdi.

G20 ülkelerinde yaşayan ve bu ankete yanıt veren kişilerin vergi sistemleri değerlendirildiğinde, şeffaflık, karmaşıklık, eşitsizlik ve yolsuzluk konusunda kaygı düzeyi yüksektir.

Ankete katılanların eşitsizlik konusundaki endişeler, İngilizce konuşulan ülkelerde, yüksek gelir elde eden ve çok uluslu şirketlerin, orta veya düşük gelirli şirketlere göre vergi sisteminde daha iyi bir tutum ile karşılaştıklarına yönelik algıdan kaynaklanmaktadır. Çin, Endonezya ve Hindistan'da ankete yanıt gönderenlerin vergi otoritelerine, politikacılara ve muhasebe meslek mensuplarına güvenleri oldukça yüksek düzeydedir, vergi beyanmelerini etkin bir şekilde yapmışlar ve çok uluslu şirketleri çekmek için vergi rekabetini desteklemektedirler.

Vergide G20 Kamu Güveni raporu, Türkiye dahil G20 ülkeleri ve Yeni Zelanda'dan 8400'den fazla kişinin verdiği yanıtlar ile şekillenmiştir:

- Politikacılar ve medya arasında **güven açığı**: yanıt verenlerin %58'i politikacılara yönelik güvensizlik veya ciddi bir güvensizlik olduğunu ifade etti. Bu oran 2017 yılından bu yana %9 oranında azalmıştır. Benzer bir şekilde medyaya olan güvensizliğinde bir önceki araştırmadan bu yana %4'lük bir düşüş ile %37 oranında olduğu belirtildi.
- Vergi alanında uzman muhasebe meslek mensubuna **en yüksek güven düzeyi** 2017 yılında yapılan ile karşılaştırıldığında iki puan gerileyerek %55 düzeyinde ve vergi avukatlarına olan en yüksek güven düzeyi yüzde 1'lik bir artış ile %50 olmuştur.
- Sivil toplum örgütlerinde güvensizlik düzeyinin bir önceki yılın aynı dönemine göre %2'lik bir artış ile %37.
- **Kamu vergi otoritelerinde güven konusunda ayrılan görüşler**, yüzde 37'si vergi makamlarına güvendiklerini veya çok güvendiklerini, yüzde 34'ünün onları güvensiz ya da çok güvensiz olduklarını söylüyor.

ACCA küresel vergi başkanı Chas Roy-Chowdhury, ikinci yılın bulgularını yorumlarken, şu ifadeleri kullandı: "Güven bir kaybedildi mi, geri kazanılması oldukça zordur. Vergi karışık bir konudur ve hayatımızın her alanına dokunan bir konudur bu yüzden güven önemlidir. Bu araştırmada ortaya çıkan şey, vergi konusunda kamu güveninin oluşturulması ve devam ettirilmesi için birlikte çalışmak politikacılar dan vergi uzmanlarına kadar tüm

önemli paydaşlar için bir ihtiyaç olduğudur. IFAC CEO'su Kevin Dancey, "Bu yılki sonuçlara göre muhasebe mesleği yine en iyisini ortaya koymaya çalışırken, ortaya çıkan bu bulgulardan şikâyet edemeyiz.

Muhasebe meslek mensuplarının kamu yararı yükümlülüklerini destekleyen güçlü etik kurallara bağlı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, kamunun vergi sistemi hakkında ne düşündüğü ve güven veren danışmanlık hizmetleri için kime gittiklerini anlamamız gerçekten önemlidir. Bu araştırma, politika yapıcılar, politikacılar, medya ve muhasebe meslek mensupları dahil vergi alanında çalışan herkese halkın gerçekte ne düşündüğüne ilişkin sağlam bir fikir verecektir. Bu görüşleri anlamaya çalışırken, muhasebe meslek mensupları bir bütün olarak sistemde güveni oluşturmaları için daha iyi çalışabilirler." dedi.

CA ANZ'den Michael Croker; "Araştırmamız, insanların uzmanlara ve muhasebe meslek mensuplarına güvendikleri ve onlardan daha fazla tavsiye almak istediklerini ancak politikacılar ve medyaya olan şüpheciliklerinin devam ettiğini ortaya koydu. Şeffaflık etkin bir vergi sisteminin taşıyıcı kolonlarından birisi ise, o halde vergi alanında çalışan meslek mensupları ve uzmanlar da verginin ulusal ve küresel olarak nasıl işlediğine dair daha net olması için çaba göstermeleri gerekiyor. Vergi ödeyen halk arasında bu zor kazanılmış güveni devam ettirmek için hala yapılacak çok iş olduğu açıktır" dedi.

Avrupa kıtasında finansal olmayan bilginin raporlanması

KOBİ faaliyetlerinin genel olarak çevre ve toplumu nasıl etkilediğini açıklama konusunda işletmeler üzerinde giderek artan bir baskı vardır. Avrupa’da ve hatta hemen hemen hepsinde olmasa da dünyadaki birçok ülkede, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ), özel sektörün GSYİH’sının, istihdamın ve çevresel ve sosyal etkinin büyük bir kısmını temsil eder. Bunu dikkate aldığımızda, KOBİ’lerin söz konusu etkileri açıklamasını gerekip gerekmediğinin merak edilmesi şaşırtıcı değildir.

EFAA, Avrupa’da KOBİ’lerin Finansal Olmayan Bilgiyi Raporlama Şartları, isimli bir araştırma yürütmüş, bu çalışmada 14 Avrupa ülkesinde KOBİ’lerin finansal olmayan bilgiyi (NFI) raporlamasının niteliği ve ne ölçüde bir bilgi raporlamasının gerektiğini araştırmıştır.

NFI ve Politik Öneriler

Avrupa Birliği (AB) Direktifleri işletmelerin finansal tabloların ötesinde bir raporlama yapmalarını gerekli kılar. EFAA’nın bu çalışmasında yer alan çoğu AB ülkesi bahsi geçen raporlama kurallarını genişletmemiş ve KOBİ’ler ile ilgili raporlama yükümlülüklerini azaltma seçenekleri üzerine yoğunlaşmıştır.

Örneğin, 14 ülkenin 13’ü, mikro düzeydeki işletmelerin yönetim raporları hazırlaması veya yayınlamasını gerekli görmüyor ve 14 ülkenin tamamı da yönetim raporlarında finansal olmayan performans bilgisine yer vermeleri hususunda

orta büyüklükteki işletmeleri muaf tutuyor.

Finansal Olmayan Bilgilerin Raporlanması Direktifi (NFRD) yalnızca büyük işletmelere uygulanırken, EFAA’nı anketi, ulusal raporlama yükümlülükleri sebebiyle, NFI raporlamasının KOBİ’ler için de yaygın olduğunu göstermektedir. Örneğin, 6 ülke, orta veya büyük işletmeler için yönetici raporunda diğer içeriklerin yer verilmesini gerekli kılıyor ve 7 ülke, hükümetlerine sunulması için hazırlanacak veya yayınlanacak başka raporları rutin olarak talep etmektedir. Bu “yerel ekstra yükümlülükler” farklılıkları doğurmakta ve muhtemelen ülkeler genelinde KOBİ’ler tarafından NFI’nin uyumunu azaltacaktır.

Bu anketin bulgularının, hem KOBİ raporlamasının şekilsel olarak uyumunu sağlamak hem de AB genelinde şirketlerin sosyal ve çevresel etkilerine yönelik şeffaflığı arttırmak isteyen düzenleyiciler ve politika yapıcılar için sonuçları olabilir.

Kurumsal yönetim gibi yönetici raporunda açıklanacak ekstra yerel yükümlülükler KOBİ’ler için idari bir yükü temsil etmezken, diğer rapor türlerindeki ekstra yerel yükümlülükler bazen önemli bir yük temsil edebilir.

AB, çevresel ve sosyal kaygılar konusunda bilgi toplamak ve farkındalığı arttırmak için kurumsal raporlamanın bir araç olmasını isterse, o halde Muhasebe Direktifinde yönetim raporu için yeni

açıklama yükümlülüklerine yer verilmesi bunu yapması için en iyi yol olabilir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin (SDG’ler) takip edilmesi konusundaki önem ve buna bağlı olarak ekonomik, sosyal ve çevresel performansın ölçülmesine olan ihtiyaç artmaktadır. Bunu savunanlara göre, NFI raporlama, KOBİ’lerin finansmana erişmesine, yeni iş ortaklarını güvenceye almasına, yeni tüketicileri ve müşterileri çekmesine ve mesleğe yeteneklerin çekmesine ve bu kişilerin elde tutmasına yardımcı olabilir. Finansal olmayan bilgiyi raporlamayan KOBİ’ler bu faydaları kaçırabilir.

EFAA, bu durumu geliştirecek politik değerlendirmeler de yapmıştır:

- Ulusal düzenleyicilerin, KOBİ’leri için NFI gereklilikleri düzenlerken NFRD’ye başvurularını teşvik edilmelidir; çünkü bu, KOBİ’lerin NFI raporlamasının uluslararası karşılaştırılabilirliğini geliştirmeye yardımcı olacaktır;
- KOBİ’ler finansal olmayan bilgilerin gönüllü olarak sağlanması hususunu dikkatlice değerlendirmeye teşvik edilmelidir çünkü bu durum hem kendilerine hem de paydaşlarına ve bir bütün olarak kamuya önemli fayda sunabilir.
- Finansal olmayan bilginin raporlanması direktifinin (NFRD) bazı unsurları KOBİ’ler tarafından gönüllü olarak adaptasyonu için uygun olabilir.

Finans alanındaki meslekler teknoloji konusunda güncel değil

Finans ekiplerinin ve muhasebe meslek mensuplarının çoğu, yapay zekâ (AI), robotik süreç otomasyonu ve diğer teknolojilerine dikkatini verecek kadar mesleki becerilerini geliştiremiyor.

Fermanlı Yönetim Muhasebecileri Kuruluşu (CIMA) tarafından yayınlanan **“dijital bir dünya için finansın yeniden keşfedilmesi”** isimli çalışma bu sonucu ortaya koydu.

Finans liderlerinin büyük bir kısmı (%50) ekiplerinin yeterliliklerinin önümüzdeki üç yıl içerisinde “önemli düzeyde değişmesi” gerektiğini, çünkü yeni teknolojilerin geleneksel görevleri zamanla ortadan kaldıracığını söylüyor.

Bu yükseliş ile, işletmelerin, tekrarlanan görevlerinin bir süre sonra otomatikleşeceğini ve değer yaratmanın daha fazla önem kazanacağı düşüncesi vurgulandı. Veri analitiği, siber risk yönetimi ve işletme modelleri gibi alanlarda uzmanlık, değişimi kolaylaştıracaktır.

Karmaşıklığın üstesinden gelmek ve hızla değişen bir çevrede mesle-

ği icra etmek amacıyla sürekli yeni beceriler kazanmak için ayarlanmış bir zihniyet değişimine ihtiyaç olacaktır.

18 ay boyunca, CIMA, yüz yüze görüşmeler, yuvarlak masa toplantıları ve küresel bir anket dahil, 150 ülkeden farklı büyüklükteki 2000’den fazla kamu ve özel kuruluşlarda çalışan finans profesyonelleri ile görüş alışverişinde bulundu. Amaç, farklı örgütsel görüşleri bir araya getirmek, finans profesyonellerinin iş dünyasında oynadıkları rolün bir bütün olarak resmini anlamak ve ortaya çıkarmak, işverenlerin beledikleri yetkinlikleri ve becerileri tanımlamak ve bu yetkinlik ve becerilerin dijital dünyada nasıl değişiyor oldukları gözler önüne sermekti.

Araştırma şu bilgileri ortaya koydu:

Ankete katılan finans profesyonellerinin %61’i, önümüzdeki üç yıl boyunca finans görevlerinin %2’sinin otomatik bir hale geleceğini beklemektedir.

Ankete katılanların %55’inden fazlasının, zaten “bir kısım” otomatik

hale dönüşen sürece doğru yöneldikleri görülmektedir.

Örneğin, geçmişe yönelik raporlama, bir finans ekibinin raporundaki sonuçların hala %65’ini oluşturmaktadır.

CIMA CEO’su Andrew Harding, şu yorumda bulundu: “Teknoloji bize daha önce görülmemiş bir hızda ve ölçekte değişim getiriyor. Kuruluşlar yeni fırsatları değerlendirmek ve hayatta kalmak için yeterliliklerini sürekli olarak arttırmak zorundalar.”

“Finans profesyonelleri için de durum farklı değil. Giderek değişen bir çevre, meslek mensuplarının temel teknik uyum noktasına doğru gitmeleri ve yeni teknolojileri mevcut iş yerlerine değer katmanın bir yolu olarak benimsemeleri için büyük bir fırsatı temsil etmektedir. Bununla birlikte, zorlukların üstesinden gelmek için, dijital bir dünya için istihdam edilebilir ve yetkin kalabilmek için yeni beceriler ve yetkinlikler kazanmaları gerekecektir.”

Sahibi
A. Masis YONTAN

Editör
Yahya ARIKAN

Yayın Kurulu

A. Masis YONTAN
Yahya ARIKAN

Ali DOĞANOĞLU
Ebru EKEN

Seher GÜNDOĞDU
Fatma DEVECİ

Adres
İncek Kızılcaşar Mah. 2669. Sk.
No: 19 Gölbaşı/ANKARA
Tel: (0.312) 586 00 00
www.turmob.org.tr

Grafik Tasarım
Tuncay TEKYILDIZ